

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра спеціальної фізичної підготовки

**ТЕХНІКА І ТАКТИКА НАДЯГАННЯ КАЙДАНКІВ Й
ПОВЕРХНЕВОЇ ПЕРЕВІРКИ**

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
для проведення практичних занять з дисципліни
«Спеціальна фізична підготовка»

Тема № 12

**Київ
2019**

Кафедра спеціальної фізичної підготовки НАВС

Методична розробка для проведення практичних занять із навчальної дисципліни «Спеціальна фізична підготовка» з курсантами Національної академії внутрішніх справ

Тема № 12. «Техніка і тактика надягання кайданків й поверхневої перевірки»

Укладачі:

Дідковський В.А. – старший викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки НАВС

Методична розробка затверджена на засіданні кафедри від 19.09. 2019 року (протокол № 3)

©Дідковський В.А., 2019

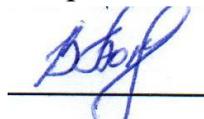
© Національна академія внутрішніх справ, 2019

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра спеціальної фізичної підготовки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри спеціальної
фізичної підготовки НАВС
майор поліції

В.В. Бондаренко
19.09.2019

**ТЕХНІКА І ТАКТИКА НАДЯГАННЯ КАЙДАНКІВ Й
ПОВЕРХНЕВОЇ ПЕРЕВІРКИ**

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

для проведення практичних занять з дисципліни
«Спеціальна фізична підготовка»

Тема № 12

**Київ
2019**

Навчальна мета – сформувати уміння та навички надягання кайданків і здійснення поверхневої перевірки.

Навчальні питання:

1. Надягання кайданків після застосування прийомів фізичного впливу.
2. Надягання кайданків після погрози застосування вогнепальної зброї.
3. Поверхнева перевірка правопорушника у положенні лежачи, стоячи
4. Взаємодія працівників поліції під час надягання кайданків і поверхневої перевірки правопорушника.

Місце проведення: спортивна зала, спортивні майданчики.

Матеріальне забезпечення: спеціальне покриття (килим для боротьби або татамі), куртки самбо або кімоно, гумові кийки, гумові макети пістолетів, ножів, кайданки.

Література:

1. Ануфрієв М.І., Бутов С.Є. та ін. Основи спеціальної фізичної підготовки працівників органів внутрішніх справ: навч. посібник / Заг. ред. Я.Ю. Кондратьєва та Є.М. Моїсеєва. К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2003. 338 с.
2. Дідковський В.А. Техніка і тактика застосування спеціального засобу БР-С та підручних засобів при силовому затриманні правопорушника: Метод. рек. – Київський нац. ун-т внутр. справ, 2008. – 30 с.
3. Дідковський В. А. , Бондаренко В. В., Кузенков О. В. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В.Кузенков. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. – 98 с.
4. Дідковський В. А. , Бондаренко В. В., Кузенков О. В. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В.Кузенков. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. – 98 с.
5. Дідковський В. А., Кузенков О. В. Силове затримання неозброєного правопорушника: навч. посіб. – К. : УкрДГРІ, 2014. 104 с.
6. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII «Про Національну поліцію».
7. Пліско В.І., Бутов С.Є., Ємчук О.І., Соловійов В.В. Застосування заходів фізичного впливу в умовах небезпеки : навч.-метод. посіб. К.: Наук. Світ, 2012. 47 с.
8. Спеціальна фізична підготовка працівників ОВС (матеріали для підготовки до державної атестації): навч. посіб. [В.А. Дідковський, О.В. Кузенков, С.В. Буряк, І.М. Гриньов, О.А. Арсененко, С.С. Чорний].К. : НАВС, 2013.108 с.

ЗМІСТ

Вступ.....	6
1. Правові засади застосування поліцейських заходів примусу.....	7
2. Кайданки як спецзасіб	9
3. Надягання кайданків після застосування прийомів рукопашного бою.....	12
4. Надягання кайданків під погрозою застосування вогнепальної зброї.....	18
5. Взаємодія працівників поліції під час надягання кайданків.....	22
6. Особливості здійснення поверхневої перевірки.....	24

Вступ

Професійна підготовка працівників Національної поліції України – організований та цілеспрямований процес оволодіння знаннями, уміннями та навичками, які необхідні для успішного виконання оперативно-службових завдань. Одним з основних завдань органів та підрозділів ОВС є припинення та попередження правопорушень на вулиці та інших публічних місцях.

Виконуючи службові обов'язки по охороні публічного порядку, працівники Національної поліції часто опиняються у ситуаціях, коли необхідно застосовувати спеціальні засоби. Рішення про застосування спеціальних засобів приймає особа, відповідальна за забезпечення громадського порядку, або керівник конкретної операції. Поліцейські, які діють індивідуально, приймають рішення щодо застосування спеціальних засобів самостійно.

Володіння технікою і тактикою застосування засобів для обмеження ступеню свободи правопорушника дає працівникам ОВС впевненість в собі, в своїх діях, психологічну перевагу над затримуваним, а також забезпечує особисту безпеку у критичній ситуації.

Дана методична розробка має на меті ознайомити читача з різновидами кайданків, їх будовою, технікою та тактикою застосування, з правовими засадами застосування спеціальних засобів.

У даній роботі автор наводить методику навчання та особливості використання прийомів надягання кайданків, але не вважає, що не існує інших, не менш ефективних прийомів. При підготовці до навчального заняття, на етапі удосконалення, кожен викладач, спираючись на власний досвід, має можливість добирати прийоми, опис яких тут не наведено.

1. Правові засади застосування поліцейських заходів примусу

Правові засадами застосування поліцейських засобів примусу окреслені низкою статей закону України «Про Національну поліцію».

Стаття 42. Поліцейські заходи примусу

1. Поліція під час виконання повноважень, визначених цим Законом, уповноважена застосовувати такі заходи примусу:

- 1) фізичний вплив (сила);
- 2) застосування спеціальних засобів;
- 3) застосування вогнепальної зброї.

2. Фізичним впливом є застосування будь-якої фізичної сили, а також спеціальних прийомів боротьби з метою припинення протиправних дій правопорушників.

3. Спеціальні засоби як поліцейські заходи примусу - це сукупність пристроїв, приладів і предметів, спеціально виготовлених, конструктивно призначених і технічно придатних для захисту людей від ураження різними предметами (у тому числі від зброї), тимчасового (відворотного) ураження людини (правопорушника, супротивника), пригнічення чи обмеження волі людини (психологічної чи фізичної) шляхом здійснення впливу на неї чи предмети, що її оточують, з чітким регулюванням підстав і правил застосування таких засобів та службових тварин.

4. Для виконання своїх повноважень поліцейські можуть використовувати такі спеціальні засоби:

- 1) гумові та пластикові кийки;
- 2) електрошокові пристрої контактної та контактної-дистанційної дії;
- 3) засоби обмеження рухомості (кайданки, сітки для зв'язування тощо);
- 4) засоби, споряджені речовинами сльозогінної та дратівної дії;
- 5) засоби примусової зупинки транспорту;
- 6) спеціальні маркувальні та фарбувальні засоби;
- 7) службові собаки та службові коні;
- 8) пристрої, гранати та боєприпаси світлозвукової дії;
- 9) засоби акустичного та мікрохвильового впливу;
- 10) пристрої, гранати, боєприпаси та малогабаритні підривні пристрої для руйнування перешкод і примусового відчинення приміщень;
- 11) пристрої для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії;
- 12) засоби, споряджені безпечними димоутворюючими препаратами;
- 13) водомети, бронемашини та інші спеціальні транспортні засоби.

5. Поліцейський за жодних обставин не може застосовувати заходи примусу, не визначені цим Законом.

6. Не є заходом примусу використання поліцейським засобів індивідуального захисту (шоломів, бронежилетів та іншого спеціального екіпірування).

7. Поліцейський зобов'язаний негайно зупинити застосування певного виду заходу примусу в момент досягнення очікуваного результату.

8. Норми забезпечення підрозділів поліції спеціальними засобами та вогнепальною зброєю встановлюються Міністром внутрішніх справ України.

Стаття 43. Порядок застосування поліцейських заходів примусу

1. Поліцейський зобов'язаний заздалегідь попередити особу про застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї і надати їй достатньо часу для виконання законної вимоги поліцейського, крім випадку, коли зволікання може спричинити посягання на життя і здоров'я особи чи та/або поліцейського або інші тяжкі наслідки, або в ситуації, що склалася, таке попередження є не виправданим або неможливим.

2. Попередження може бути зроблено голосом, а за значної відстані або звернення до великої групи людей – через гучномовні установки, підсилювачі звуку.

3. Вид та інтенсивність застосування заходів примусу визначаються з урахуванням конкретної ситуації, характеру правопорушення та індивідуальних особливостей особи, яка вчинила правопорушення.

4. Поліцейські зобов'язані надавати невідкладну медичну допомогу особам, які постраждали в результаті застосування заходів примусу.

5. Заборонено застосування фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї до жінок з явними ознаками вагітності, малолітніх осіб, осіб з явними ознаками обмежених можливостей або старості, крім випадків учинення ними збройного чи групового нападу, учинення збройного опору поліцейському, що загрожує життю і здоров'ю інших осіб або поліцейських, якщо відбити такий напад або опір іншими способами і засобами неможливо.

Стаття 45. Застосування спеціальних засобів

1. Поліцейський для забезпечення публічної безпеки і порядку застосовує спеціальні засоби, визначені цим Законом.

2. Поліцейський уповноважений застосовувати спеціальні засоби тільки у разі, якщо він пройшов відповідну спеціальну підготовку.

3. Загальні правила застосування спеціальних засобів:

1) кайданки та інші засоби обмеження рухомості застосовуються:

а) до особи, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення та чинить опір поліцейському або намагається втекти;

б) під час затримання особи;

в) під час конвоювання (доставляння) затриманого або заарештованого;

г) якщо особа своїми небезпечними діями може завдати шкоду собі і оточуючим;

г) проведення процесуальних дій з особами у випадках, коли вони можуть створити реальну небезпеку оточуючим або собі.

2. Кайданки як спецзасіб

Кайданки (пластмасові разової дії та браслети ручні сталеві (БР-С) – спеціальний засіб, який призначений для обмеження ступеня свободи затримуваного, та застосовується для його затримання та подальшого конвоювання. Особам, які підозрюються у вчиненні тяжких злочинів проти життя та здоров'я людей, раніше засуджених за такі злочини, а також особам, які поведуть себе агресивно, кайданки необхідно надягати тільки ззаду. В усіх інших випадках кайданки надягаються спереду.

Кайданки пластикові разової дії (зтяжки) (Рис.1) являють собою гнучкий пластиковий пасок довжиною 0.5 метра, шириною 0.005 метра та товщиною 0.001метра. Працюють за типом «зашморгу». Складаються зі стрічки, по всій довжині якої розташовані регулюючі зубці, та фіксуючих пристроїв з фіксуєчими зубцями.

Рис. 1. Кайданки разової дії

Регулюючі та фіксуєчі зубці розташовані по відношенню до полотна стрічки під кутом 45 градусів. У разі застосування фіксуєчий зубець попадає між регулюєчими зубцями і «замикає» кайданки. Так як після застосування кайданки неможливо відімкнути, їх розрізають гострим предметом (ножем, ножицями тощо).

Браслети ручні сталеві (БР-С) являють собою пристрій, який складається з двох кілець та з'єднувального ланцюжка (Рис.2 а). У свою чергу кожне кільце браслетів складається з двох напівкілець, одне з яких рухоме (1) та має регулюючі зубці (5), а друге статичне (2), до якого кріпиться з'єднувальний ланцюжок (3). Статичне напівкільце має також фіксуючий пристрій з замком, фіксатором та отвором для ключа (4). Ключ, окрім зуба для відмикання, має внутрішній отвір, в який входить вісь, запресована в статичне напівкільце. Тому вісь захищає кайданки від відмикання сторонніми предметами.

БР-С витримують розривне зусилля до 200 кг. Використовують також кайданки на жорсткій зчіпці та кайданки для етапування засуджених особливо небезпечних злочинців (Рис. 2 б, в).

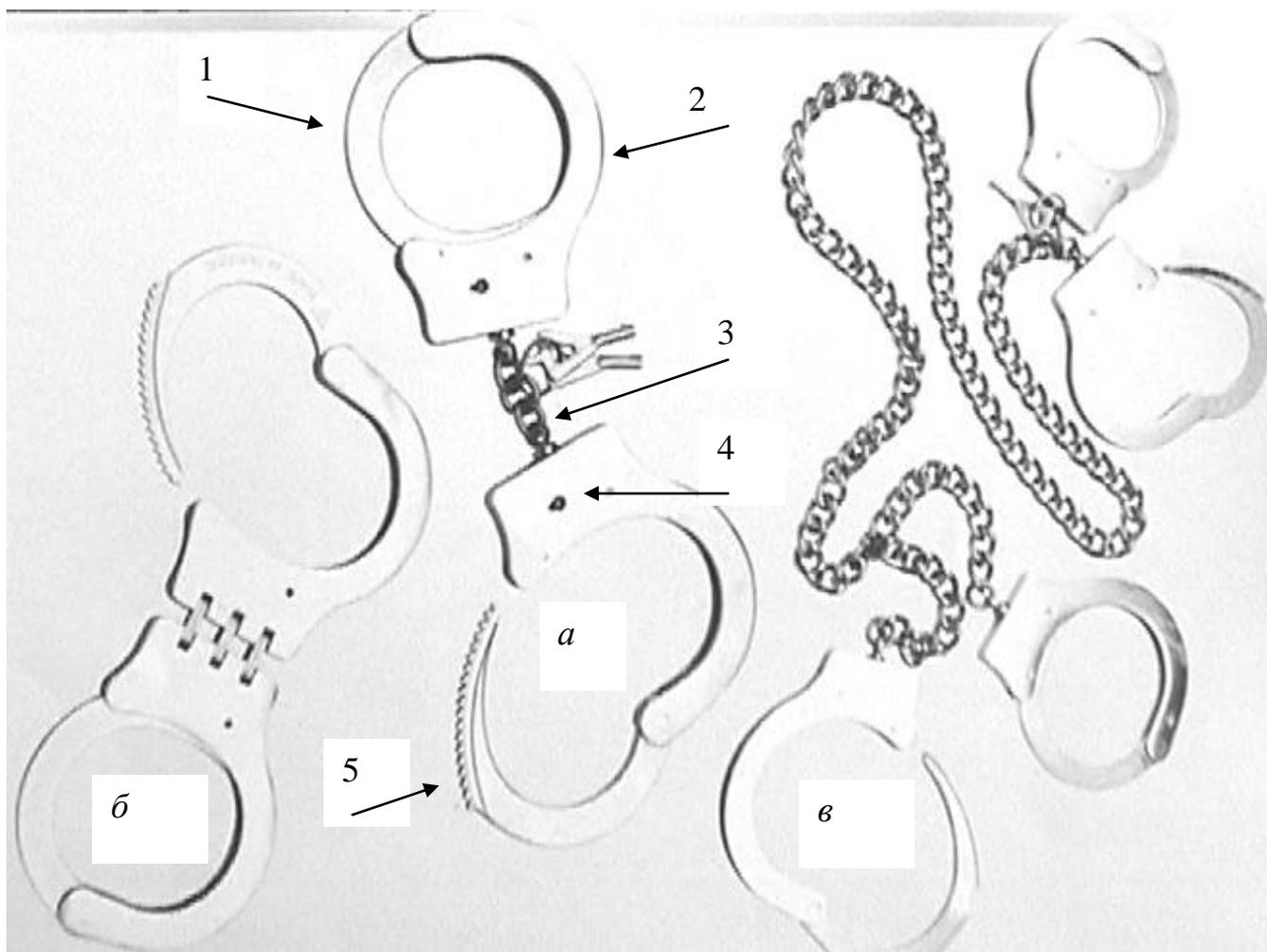

Рис. 2. Різновиди кайданків

Надягання кайданків здійснюється натисканням ребра їх рухомого напівкілецьця на кінцівку затримуваного, розміщуючи його у найвищій частині зап'ястка (Рис.3). При цьому, натискання необхідно проводити збоку променевої або ліктьової кістки таким чином, щоб овал, який утворюють напівкілецьця, збігався з овалом зап'ястка. Це полегшить замикання кайданків та

зменшити можливість травмування кінцівки затримуваного. Точка прикладення сили повинна розташовуватись приблизно на 1/3 від осі оберту. Больовий контроль здійснюється шляхом обертання браслета та тиску його ребрами на зап'ясток.

Рис. 3. Напрямок та місце надягання кайданків

Будь-яке затримання, а тим паче, з використанням кайданків, доцільно проводити тоді, коли кількість поліцейських, що найменше, вдвоє перевищує кількість правопорушників, від чого залежить особиста безпека працівників ОВС та безпека оточуючих. В такому випадку один із співробітників контролює можливу несанкціоновану поведінку затримуваного під загрозою вогнепальної зброї, больового чи задушливого прийому, а другий безперешкодно займається надяганням кайданків. Але існують ситуації, коли поліцейський знаходиться сам-на-сам із злочинцем і крім навичок володіння

Рис.4. Правильний хват для надягання кайданків

прийомами силового впливу та кайданків іншої зброї та спеціальних засобів при собі не має. Тому крім навичок рукопашного бою кожен працівник Національної поліції повинен володіти технікою надягання кайданків, вміти використовувати їх як ударне, та металеве знаряддя.

Для чіткого, без затримки надягання кайданків необхідно ретельно відпрацювати правильний “жорсткий” хват. При правильному хваті, ланцюг, що з'єднує браслети – міцно затиснутий у кулаці. Рухливі напівкільця браслетів

спрямовані від себе в одному напрямку (Рис.4) . При такому хваті браслети

разом з рукою утворюють єдине ціле та повністю виключають можливість самотравмування при фізичному опорі правопорушника. Існує два основних тактичних варіанти надягання кайданків, коли поліцейський самотійно проводить затримання:

- надягання кайданків після проведення прийому рукопашного бою під больовим контролем;
- надягання кайданків під загрозою застосування вогнепальної зброї.

3. Надягання кайданків після застосування прийомів рукопашного бою

Необхідно пам'ятати, що найбезпечніше здійснювати затримання та надягання кайданків, коли затримуваний знаходиться у невідгідному для себе положенні і не може чинити опір працівнику ОВС. Тому після застосування прийому фізичного впливу буде доцільним привести затримуваного у положення “лежачи на землі обличчям вниз”, одночасно контролюючи його дії за допомогою больового впливу. Надягання кайданків необхідно починати зі скованої кінцівки правопорушника не послаблюючи на неї больового впливу, та подаючи усні команди. У разі ігнорування правопорушником усної команди – посилити больовий вплив на кінцівку і примусити його дану команду виконати.

У даному розділі методичної розробки наведено декілька варіантів надягання кайданків після застосування заходів фізичного впливу, але це не означає, що не існує інших, не менш ефективних варіантів.

Варіант 1: За допомогою прийомів затримання (важіль руки усередину, важіль руки назовні, загин руки за спину чи іншого больового прийому) покласти правопорушника на землю обличчям вниз. Не послаблюючи больового впливу на руку, одним коліном заблокувати спину, а другим – голову правопорушника, примусивши його витягнути вільну руку в сторону долонею догори (*Рис.5 а*). Зігнувши захоплену руку правопорушника у ліктьовому суглобі, зафіксувати його лікоть в упорі в області своєї лобкової кістки не послаблюючи больового впливу на кисть, дотискуючи її одним із способів, показаних на *Рис.5 б, в*. Для надягання кайданків на заблоковану таким чином руку, необхідно, вільною рукою дістати кайданки, звільнити зап'ясток затримуваного від одягу (*Рис.5 г*) та надягнути один браслет (*Рис.5 д, е*). За допомогою усної команди та больового впливу на сковану кінцівку, примусити противника завести за спину іншу руку, захопити зворотнім хватом її великий палець, та надягнути другий браслет (*Рис.5 є*).

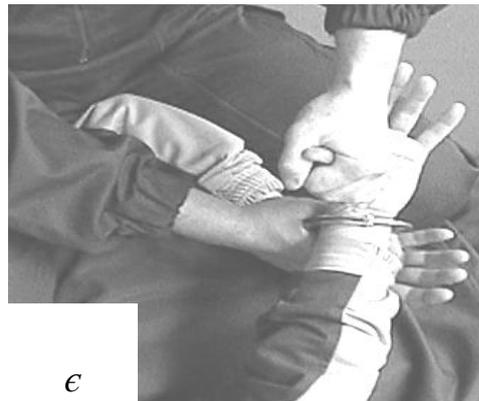

Рис.5. Послідовність надягання кайданків. Варіант 1

Варіант 2: За допомогою прийомів затримання покласти правопорушника на землю обличчям вниз та виконати загин руки за спину (Рис.6 а). Заблокувавши кисть противника однойменною рукою а його лікоть різнойменною, не послаблюючи больового контролю, заблокувати його голову та плече своїми ногами (Рис.6 б).

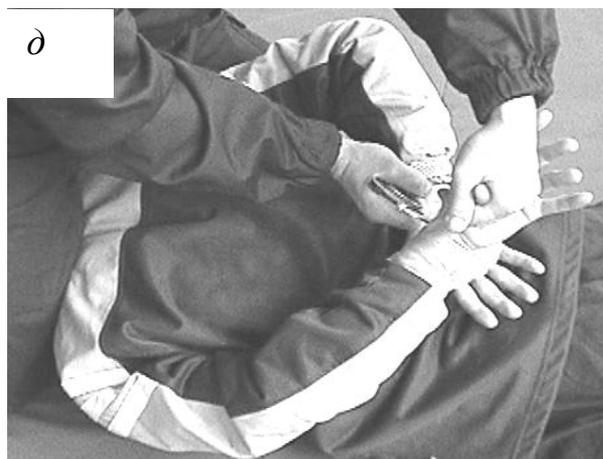
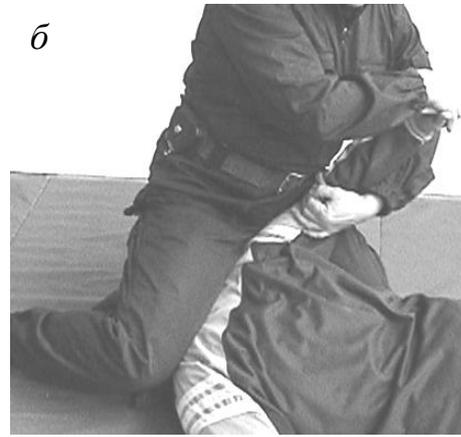

Рис.6. Послідовність надягання кайданків. Варіант 2

Продовжуючи здійснення больового контролю на кінцівку затриманого однією рукою та продовжуючи блокувати його плече вільною рукою, дістати

кайданки, звільнити зап'ясток заблокованої кінцівки від одягу (Рис.6 в) та надягти один браслет (Рис.6 г). За допомогою усної команди та больового впливу на сковану кінцівку, примусити противника завести за спину іншу руку, на яку надягнути другий браслет (Рис.6 д).

Варіант 3: За допомогою кидка із захопленням двох ніг правопорушника при підході ззаду кинути його на землю обличчям вниз, виконати больовий прийом на його ногу (Рис.7 а). За допомогою усної команди та посилення больового впливу, примусити противника завести за спину однойменну руку та захопити зворотнім хватом великий палець цієї руки для здійснення больового контролю (Рис.7 б).

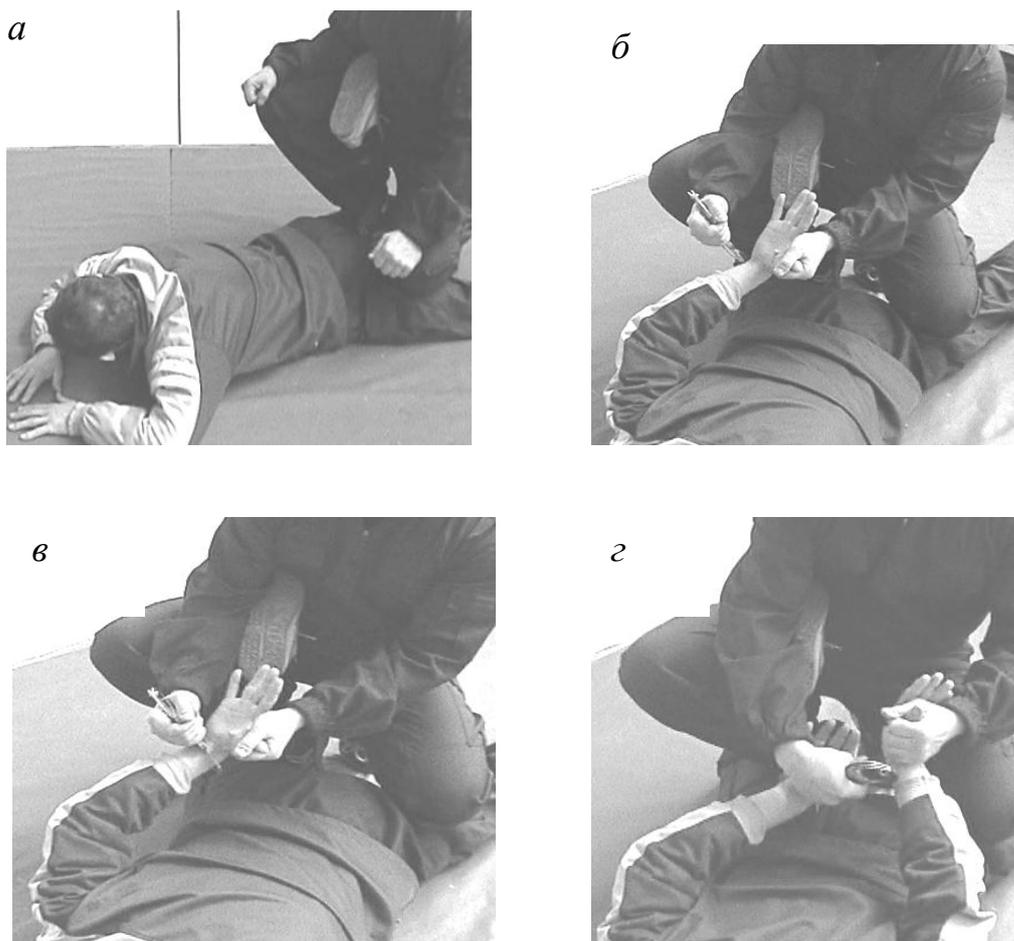

Рис. 7. Послідовність надягання кайданків. Варіант 3

Вільною рукою звільнити руку затримуваного від одяжі, дістати кайданки і надягти один браслет (Рис.7 в). Посилюючи больовий вплив на сковану руку за допомогою замкненого на ній браслета та подаючи усні команди, примусити затримуваного завести за спину іншу руку і надягти на неї другий браслет (Рис.7 г).

Варіант 4: За допомогою кидка із захопленням двох ніг правопорушника при підході спереду кинути його на землю. Виконавши ущемлення ахіллового сухожилля передпліччям, припинити опір, перевернути його в положення “на животі”, та заблокувати ногу ущемленням литкового м’язу. За допомогою усної команди та посилення больового впливу, примусити противника завести за спину однойменну руку та захопити зворотнім хватом великий палець цієї руки для здійснення больового контролю, після чого надягнути кайданки як у попередньому варіанті (Рис.7).

Після того як кінцівки правопорушника сковані, для особистої безпеки та безпеки оточуючих, необхідно провести його огляд на наявність у нього заборонених предметів, та супроводити його до машини, поліцейського відділку тощо. За допомогою спеціальних команд та больового впливу на кінцівку, перевернути правопорушника на бік, змусити підібрати коліна до грудей та стати на коліна (Рис.8 а, б). Здійснюючи різнойменною рукою больовий вплив

Рис.8. Піднімання правопорушника

Рис.9. Больовий контроль при конвоюванні

на великий палець його руки або кисть, а іншою контролюючи його дальнє від себе плече, підштовхнути уперед і примусити встати (Рис.8 в).

Конвоювати правопорушника слід не припиняючи больового впливу на великий палець його руки, кисть, лікоть (Рис. 9) При цьому конвоювання можна здійснювати як звичайним способом (Рис.10 а, б, в), так і спиною вперед (Рис.10 г). Для особистої безпеки під час конвоювання розташовуватись необхідно збоку від правопорушника, одночасно контролюючи різнойменною рукою його дальнє від себе плече або голову . Забороняється під час конвоювання тримати правопорушника за з'єднувальний ланцюжок браслетів, тому що такий спосіб утримання може призвести до травмування своїх пальців.

Рис. 10. Способи конвоювання

4. Надягання кайданків під погрозою застосування вогнепальної зброї

Перш ніж перейти до безпосереднього викладення матеріалу цього розділу, необхідно зауважити, що надягання кайданків під загрозою застосування вогнепальної зброї – це низка складних тактичних дій, направлена перш за все на особисту безпеку працівника поліції. Необхідно пам'ятати, що будь-який контакт правоохоронця з правопорушником несе в собі небезпеку, а тим паче в тому випадку, коли правоохоронець контактує з правопорушником на близькій відстані зі зброєю в руках. Психологічна перевага, вміння примусити правопорушника виконувати всі вимоги, не спостерігаючи за діями правоохоронця, володіння технікою надягання кайданків – основна складова успіху в такій ситуації.

Згідно п.12 Ст.46 Закону України «Про Національну поліцію», під час затримання осіб, щодо яких у поліцейського виникла підозра у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину, а також під час перевірки документів у таких осіб поліцейський може привести в готовність вогнепальну зброю та попередити особу про можливість її застосування.

Спроба особи, яку затримує поліцейський із вогнепальною зброєю в руках, наблизитися до нього, скоротивши визначену поліцейським відстань, чи доторкнутися до зброї є підставою для застосування вогнепальної зброї поліцейським.

Розглянемо основні положення затримуваного для надягання кайданків під загрозою застосування вогнепальної зброї.

Надягання кайданків у положенні, коли правопорушник стоїть

Для того щоб правопорушник прийняв зручне положення для надягання кайданків і не міг контролювати дії поліцейського подаються наступні команди:

«Повільно через ліве (праве) плече кругом! Руки в сторони долонями назад! Ноги розставити ширше носками назовні! Нахилитись уперед, пальці рук розчепірити! Голову повернути ліворуч, дивитись ліворуч!»

Перебуваючи у такій позиції (Рис.12 а), підозрюваний відчуває себе нестійко і сектор огляду у нього обмежений, так як його погляд спрямований ліворуч. Розташувавшись ззаду праворуч від підозрюваного, який не має можливості спостерігати за діями працівника Національної поліції, схвати пістолет до кобури і дістати кайданки, які взяти “жорстким” хватом у праву руку. Повільно наближаючись до правопорушника, візуально контролюючи його поведінку та подаючи спеціальну команду: “Дивитись ліворуч!”, захопити лівою рукою зворотнім хватом великий палець його правої руки і виконати больовий прийом на палець (Рис.12 б). Одночасно замкнути верхній або нижній браслет кайданків (Рис.12 в). Здійснюючи больовий контроль поворотом кільця надягнутого браслету подати команду: “Ліву руку за спину!” і, захопивши лівою рукою великий палець лівої руки противника, надягнути на неї інший браслет (Рис.12 г).

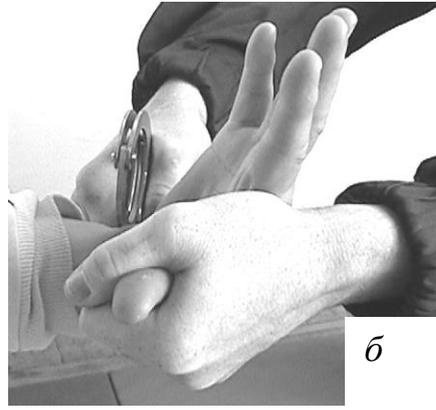
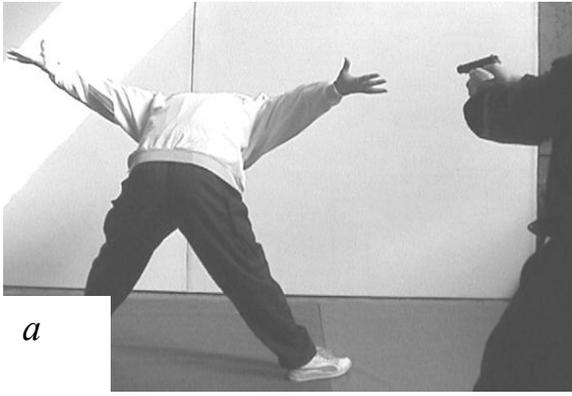

Рис.12. Надягання кайданків під загрозою вогнепальної зброї, коли правопорушник стоїть

Надягання кайданків у положенні, коли правопорушник стоїть в упорі біля стіни, транспортного засобу, паркану тощо

За допомогою спеціальних команд, під загрозою застосування табельної вогнепальної зброї, примусити правопорушника з піднятими догори руками повернутися обличчям до опори, підійти та спертися об неї руками:

“Повільно, через ліве плече кругом! Підійти до стіни! Руки на стіну! Ноги від стіни як можна ширше носками назовні! Повернути голову ліворуч! Дивитись ліворуч!” (Рис.13 а). Знаходячись ззаду-праворуч від правопорушника, візуально контролюючи його дії, схвати пістолет до кобури та дістати кайданки. Наблизившись, своєю лівою ногою зсередини заблокувати праву ногу противника, а лівою рукою його праве плече, та, одночасно, звільнивши за допомогою кайданків його правий зап'ясток від одягу, замкнути на ньому нижній браслет (Рис.13.б),.

Рис.13. Надягання кайданків під погрозою вогнепальної зброї коли правопорушник стоїть в упорі біля стіни

За допомогою команди: «Спертися грудьми на стіну! Ліву руку за спину!» та больового впливу на сковану руку, захопити своєю лівою рукою зворотнім хватом великий палець лівої руки противника. Здійснюючи больовий контроль на великий палець лівої руки та зап'ясток правої руки пропустити верхній браслет попід скованою правою рукою противника (Рис.13 в), підвести його до лівого зап'ястку противника і замкнути (Рис.13 е).

Також зручно надягати кайданки, коли руки затримуваного зчеплені на потилиці, а сам він спирається на опору головою та грудьми, прогнувшись у попереку. В цьому випадку нижній браслет надягається на правий зап'ясток зі

сторони ліктьової кістки (Рис.13 з). Всі наступні дії по надяганню другого браслету – як у попередньому варіанті.

Надягання кайданків коли правопорушник лежить на землі обличчям вниз. За допомогою спеціальних команд під загрозою застосування табельної вогнепальної зброї, примусити правопорушника лягти на землю обличчям вниз,

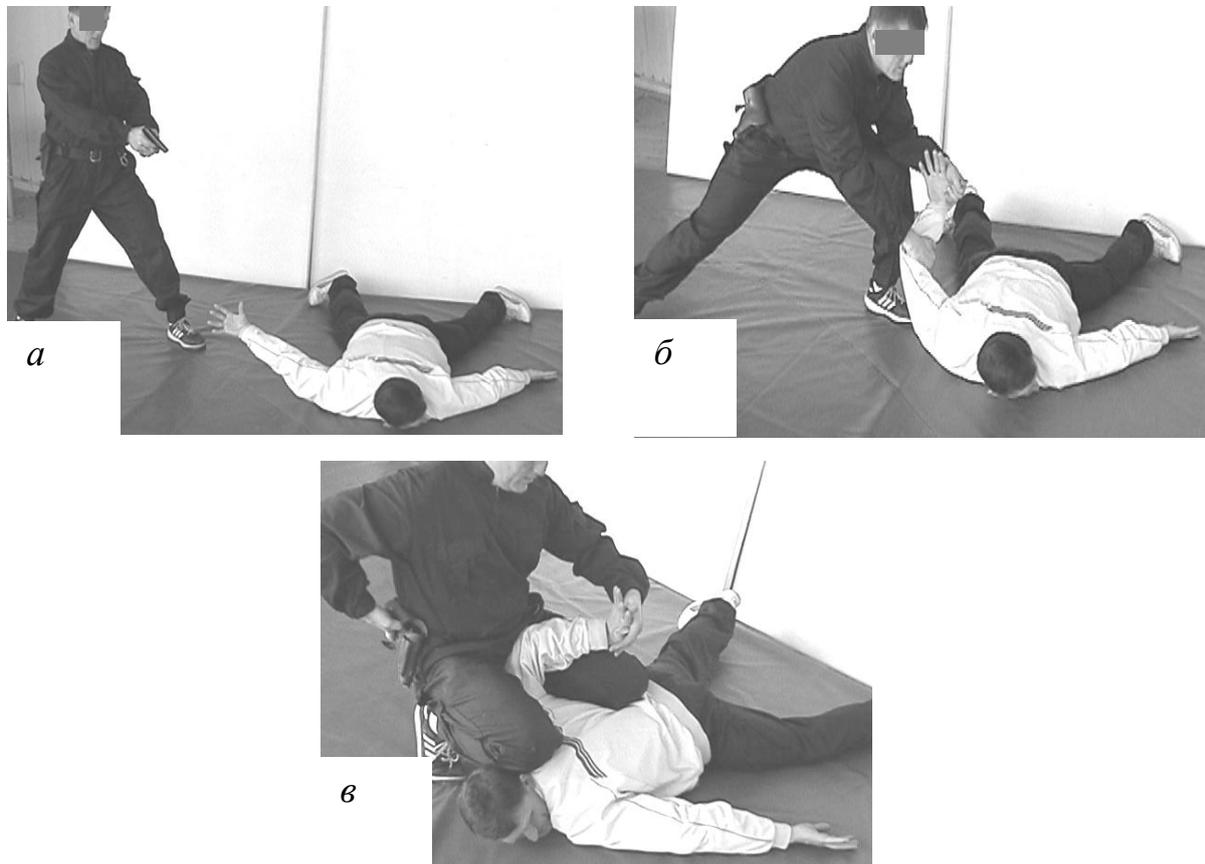

Рис.15. Надягання кайданків коли правопорушник лежить на землі обличчям вниз

ноги розвести якнайширше носками назовні, голову повернути ліворуч, руки розвести в сторони долонями догори, праву руку відірвати від землі, пальці руки розчепірити (Рис.15 а). Заховавши зброю до кобури, візуально контролюючи дії правопорушника, швидко наблизитись до нього та захопити лівою рукою за великий палець а правою за ліктьовий згин його правої руки (Рис.15 б), одночасно заблокувавши правим коліном його шию а лівим коліном його спину (див. *Надягання кайданків після прийому рукопашного бою. Варіанти 1-2*). Дістати кайданки та надягнути їх на затримованого (Рис.15 в).

Необхідно пам'ятати, що перед застосуванням працівником заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, якщо табельний пістолет був оголений, необхідно поставити його на запобіжник, покласти в кобуру та вжити заходів щодо його охорони від випадання або витягування з кобури. Забороняється застосовувати заходи фізичного впливу, спеціальні засоби, зі зброєю в руках

5. Взаємодія працівників поліції під час надягання кайданків

Проводячи силове затримання правопорушника з послідуєчим надяганням на нього кайданків у разі чисельної переваги, працівники Національної поліції повинні діяти злагоджено, всі їхні дії повинні бути оговорені та відпрацьовані. Для забезпечення особистої безпеки та для усунення опору збоку правопорушника, надягання кайданків більш доцільно проводити тоді, коли правопорушник знаходиться у положенні лежачи обличчям вниз.

Взаємодія працівників Національної поліції при надяганні кайданків після застосування прийому рукопашного бою.

Виконавши силове затримання правопорушника, необхідно покласти його на землю обличчям вниз.

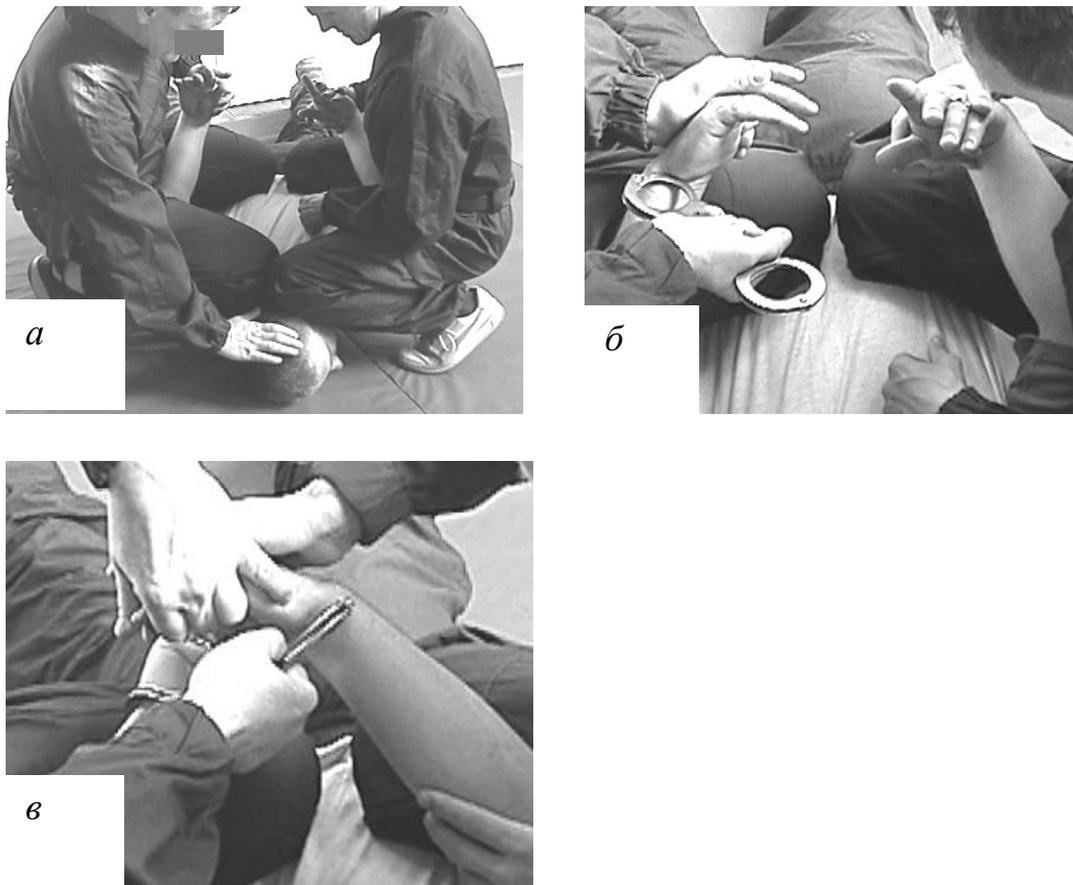

Рис.16. Взаємодія працівників Національної поліції при надяганні кайданків після застосування прийому

Не послаблюючи больового контролю на його руки, заблокувати голову та спину затриманого (Рис.16 а), звільнити його зап'ястки від одягу, та надягти на нього кайданки, починаючи з ближньої до себе його руки (Рис.16 б, в).

Взаємодія працівників Національної поліції при надяганні кайданків під загрозою застосування вогнепальної зброї.

За допомогою спеціальних команд, під загрозою застосування табельної вогнепальної зброї, примусити правопорушника прийняти положення, зручне для надягання кайданків, але не вигідне для самого правопорушника. Після цього один поліцейський зі зброєю в руках розташовується попереду від затримуваного на безпечній відстані, візуально контролюючи всі його дії, а другий працівник надягає кайданки на затримуваного.

Розташування повинно бути таким, щоб працівники Національної поліції і

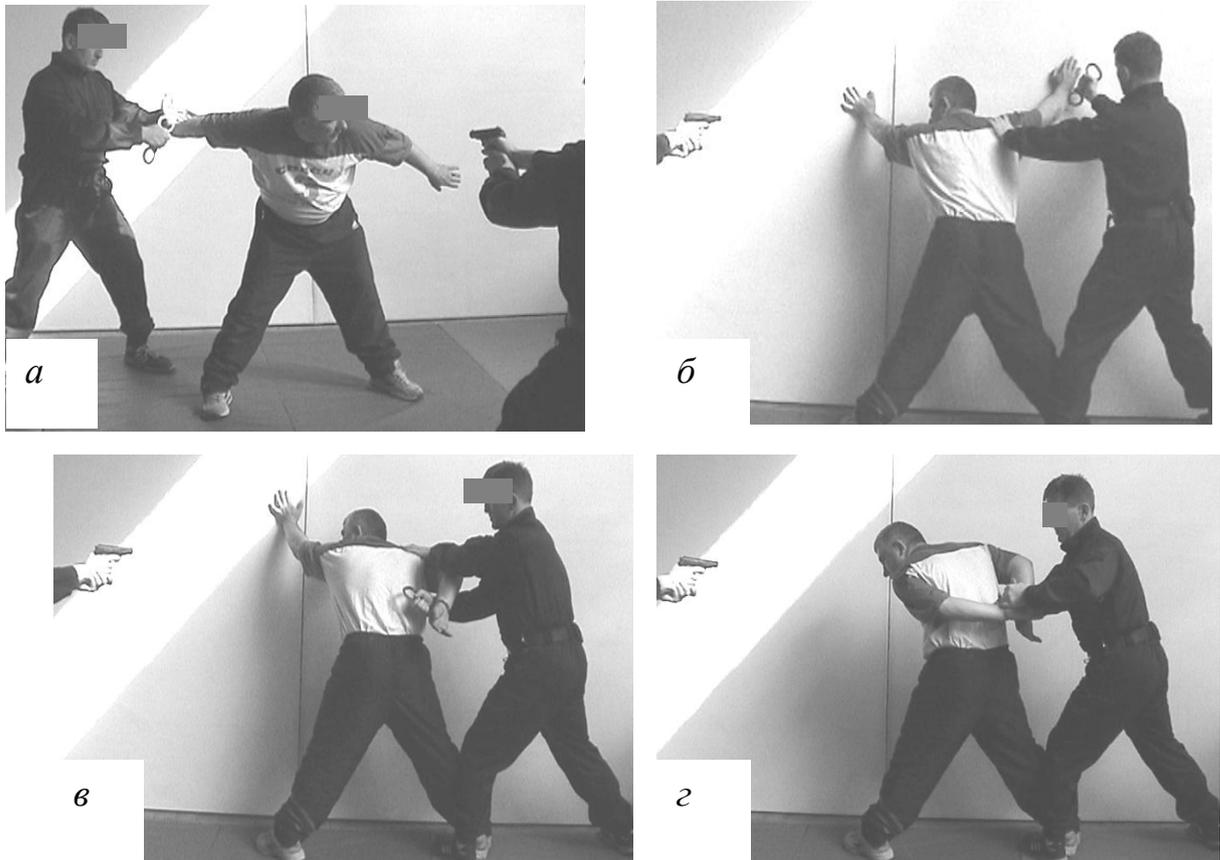

Рис.17. Взаємодія працівників Національної поліції при надяганні кайданків під загрозою застосування вогнепальної зброї

затримуваний не опинились на одній лінії, внаслідок чого, при ускладненні ситуації, неможливо буде застосувати табельну зброю.

При надяганні кайданків на затримуваного у положенні, коли той стоїть в упорі руками на стіну (транспортний засіб тощо), поліцейський зі зброєю в руках розташовується ззаду-ліворуч, а той хто надягає кайданки – ззаду-праворуч (Рис.17). Надягання кайданків здійснюється способами, які описані вище в підрозділі “Надягання кайданків коли правопорушник стоїть в упорі біля стіни, транспортного засобу, паркану тощо”.

9. Особливості здійснення поверхневої перевірки

Поверхнева перевірка як превентивний поліцейський захід є здійсненням візуального огляду особи, проведенням по поверхні вбрання особи рукою, спеціальним приладом або засобом, візуальним оглядом речі або транспортного засобу.

Поліцейський для здійснення поверхневої перевірки особи може зупиняти осіб та/або оглядати їх, якщо існує достатньо підстав вважати, що особа має при собі річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб.

Поверхнева перевірка здійснюється поліцейським відповідної статі. У невідкладних випадках поверхневу перевірку може здійснити будь-який поліцейський лише з використанням спеціального приладу або засобу.

Поліцейський може здійснювати поверхневу перевірку речі або транспортного засобу:

1) якщо існує достатньо підстав вважати, що в транспортному засобі знаходиться правопорушник або особа, свобода якої обмежується в незаконний спосіб;

2) якщо існує достатньо підстав вважати, що в транспортному засобі знаходиться річ, обіг якої заборонено чи обмежено або яка становить загрозу життю чи здоров'ю такої особи або інших осіб;

3) якщо існує достатньо підстав вважати, що річ або транспортний засіб є знаряддям вчинення правопорушення та/або знаходиться в тому місці, де може бути скоєно кримінальне правопорушення, для запобігання якого необхідно провести поверхневу перевірку.

Поверхнева перевірка речі або транспортного засобу здійснюється шляхом візуального огляду речі та/або транспортного засобу або візуального огляду салону та багажника транспортного засобу. Поліцейський при здійсненні поверхневої перевірки має право вимагати відкрити кришку багажника та/або двері салону.

Під час поверхневої перевірки речі або транспортного засобу особа повинна самостійно показати поліцейському вміст особистих речей чи транспортного засобу.

При виявленні в ході поверхневої перевірки будь-яких слідів правопорушення поліцейський забезпечує їх схоронність та огляд відповідно до вимог статті 237 Кримінального процесуального кодексу України.

При проведенні поверхневого огляду необхідно пам'ятати, що правопорушники нерідко носять зброю потай у кишенях, що дозволяє їм виконати маневр лід виглядом виймання носової хустини або записної книжки з кишені, зненацька вийнявши зброю, застосувати проти працівника. Зброя може бути схована у складках одягу, прив'язана до шиї або у шкарпетках.

Ножі правопорушники ховають за халявами чобіт або у потаємних кишенях, пришитих до підкладки.

Особливу увагу необхідно звертати на пахви, руки, спину та ноги оглядуваного. Найефективнішою тактикою при проведенні огляду є спосіб прощупування, що дозволяє успішно виявляти всі сторонні предмети, що можуть бути приховані в одязі або на тілі затриманого. Проте слід пам'ятати,

що при проведенні зовнішнього огляду, прощупуючи та торкаючись правопорушника усією долонею, виникає небезпека уколу голкою від шприца, що може бути носієм СНІДу.

Згідно статті 37 Закону України про Національну поліцію, поліцейський може тимчасово обмежити фактичне володіння річчю або пересування транспортного засобу для запобігання небезпеці, якщо є достатні підстави вважати, що річ або транспортний засіб можуть бути використані особою з метою посягання на своє життя і здоров'я або на життя чи здоров'я іншої людини, або пошкодження чужої речі. На вимогу особи поліцейський зобов'язаний повідомити про причини застосування ним відповідних заходів. Обмеження фактичного володіння річчю здійснюється на підставах та в порядку, визначених Кримінальним процесуальним кодексом України та Кодексом України про адміністративні правопорушення.

Обмеження фактичного володіння річчю здійснюється шляхом вилучення речі в її фактичного володільця, обмеження її перенесення або перевезення.

Поліцейський зобов'язаний у письмовій формі повідомити свого керівника про тимчасове обмеження фактичного володіння річчю особи, а також зобов'язаний скласти протокол про здійснення тимчасового обмеження фактичного володіння річчю та вручити протокол цій особі.

Вилучаючи заборонені речі, треба пам'ятати, що ця мить для підозрюваного є найзручнішою для захоплення руки працівника, а також для нанесення удару або застосування кидка. Тому необхідно візуально контролювати всі дії особи, дотримуватись безпечної дистанції та бути готовим до будь-яких несанкціонованих дій.

